

‘Wolfaanvallen zijn een aanslag op mijn fokkerij’

TEKST EN FOTO'S: MARJOLEIN VAN WOERKOM

Stamboekfokker Koop Klaassens heeft al twee keer een wolfaanval meegemaakt. Het heeft een grote impact op zijn Texelaarfokkerij, maar aan stoppen denkt hij niet. “We moeten ermee zien te dealen.”

De zelfaangelegde 5-draadsafrastering.

Elke ochtend als hij wakker wordt, doet Koop Klaassens uit Zwiggelte meteen de achterdeur open en werpt een blik op de wei om te kijken of zijn schapen allemaal nog overeind staan. “Het is toch elke keer weer even spannend”, zegt hij. “Je hoopt gewoon dat er niets gebeurt.” De Drentse schapenhouder fokt stamboek Texelaars. De laatste jaren is hij langzaam aan het afbouwen. Hij en zijn vrouw zijn al boven de 80 jaar en ze willen het wat rustiger aan gaan doen. Ze hebben nu nog 15 ooien onder de ram. Hij beleeft veel plezier aan zijn fokkerij. Hij gaat met zijn dieren naar keuringen en heeft elk jaar wel een A-ooi. Ook zijn rammen blinken uit. Hij is trots op zijn eigen opgezette foklijn.

SLECHT NIEUWS

Begin 2021 kwam daar bruut een breuk in. Op Nieuwjaarsdag werd Koop gebeld door een bevriende schapenhouder bij wie hij vier ooien had lopen. “Hij zei: ga maar even zitten, want ik heb slecht nieuws.” Het betrof een wolfaanval. Twee van zijn ooien lagen opengereten in het land. De drie lammeren in de baarmoeder kon je zo zien zitten. Koop is nog steeds aangedaan als hij eraan terugdenkt. “Het was een slachting. Verdikkeme. De ene ooi had 88 punten, de ander 89. Die laatste was zo’n beste ooi. Ze blonk uit in uitstraling. Ze had twee A-ooien voortgebracht.” Hij belde de dierenarts en een wolven-expert van BIJ12 kwam erbij. “Gelukkig kreeg ik een vergoeding. 700 euro per ooi toentertijd, omdat er ook drie lammeren in de baarmoeder zaten.” Hij haalde zijn twee andere ooien terug naar huis. Veertien dagen later keerde de wolf terug naar

dezelfde plek en doodde nogmaals tien schapen van zijn collega.

EIGEN AFRASTERING

Koop besloot meteen maatregelen te nemen. Hij zette zelf een vijfdraadswolferende afrastering in elkaar. “Dat was goedkoper, al kostte me het nog een paar duizend euro.” Een deel ervan kreeg hij vergoed. “Omdat ik hier en daar materiaal had gekocht, had ik niet overal meer een bonnetje van. Dus ik ben daardoor wel wat euro’s misgelopen.”

Achter het huis heeft hij 1,4 hectare hoog in de draad gezet, waar 8.000 volt op staat. “6.500 wordt aangeraden, maar ik wilde gewoon zoveel mogelijk. Ik heb een aarde op acht meter diep in de grond laten slaan. Via een kastje in de schuur kan ik nu eenvoudig het voltage aflezen, waardoor ik meteen kan zien of er ergens stroom lekt.” Want dat is ook een klus, beaamt hij. “Je moet de afrastering dagelijks nalopen. Een paar grassprietjes erop en het lekt al stroom.”

De schapenhouder heeft ook materiaal om elders af te rasteren tijdens het naweiden. In zijn schuur staan palen en rollen draad naast elkaar en opgestapeld. Zelf heeft hij enkele apparaten in elkaar gezet, waarmee hij de draad rap op en af kan rollen. Met behulp van een accuboer gaat dat snel. Ook maakt hij gebruik van een zelfgemaakte meetlat, waardoor hij altijd weet hoe diep de palen de grond in moeten en op welke hoogte de draad moet komen. “Het is ontzettend veel werk. Ik doe het alleen en tel de uren niet. Maar door deze handigheidjes maak ik het mezelf wel wat gemakkelijker.”

TWEDE AANVAL

Helaas was het met die eerste aanval nog niet klaar. Een half jaar later, het was toen juli, deed hij zoals elke morgen de deur open en schrok. Het was weer mis. Twee ooien lagen dood in de wei. Een derde liep met een plak vel eraf verdwaasd rond. “Potverdikkeme. Ik had alles gedaan wat ik kon. Ik had afrastering gekocht en geplaatst, flink stroom erop, dus we dachten: die wolf komt hier niet meer, maar hij kwam wel.” Op één plek bleek de onderste draad van de afrastering net iets te hoog te hangen; de wolf was eronderdoor gekropen.

Weer werd het hele riedeltje in gang gezet:

➤ Koop heeft een meetlat gemaakt, zodat hij weet hoe ver de palen de grond in moeten en op welke hoogte de vijf draden moeten komen.

dierenarts erbij, wolvenexpert erbij. “We hebben het gewonde dier gevangen. Ze had twee grote gaten in haar nek, zo groot dat je er met een balpen in zou kunnen. Ze viel niet meer te redden en de dierenarts moest haar een spuitje geven.” Het waren ooien met 88 punten. De vergoeding was deze keer minder dan de vorige keer, want de ooien waren niet drachtig. Weer drukte dit verlies een zware stempel op zijn fokkerij. “Die ooien ben je kwijt voor de fokkerij. Je doet zo je best en dan ineens is alle moeite voor niets geweest.”

GROTERE IMPACT

Het gevaar dreigt nog steeds. Op het bospaadje naast zijn perceel drentelt een wolf

vaak richting het dorp. Een dorpsgenoot heeft er een camera opgehangen. “Elke nacht loopt daar wel een wolf langs. We weten niet of het steeds dezelfde is, maar ze lopen er wel.”

Ook in andere gebieden. Hij zit in een appgroep, waar schapenhouders elkaar op de hoogte houden. “Gisteren zijn er bij Vledder nog tien schapen gedood. Dat is aan de andere kant van de A28. Daar zitten ook veel wolven. We hopen dat ze die snelweg niet oversteken.”

Wolven vindt hij niet passen in Nederland. “Er is geen ruimte voor. Daarbij, die wolf heeft niet alleen impact op ons, op de schapenhouderij. We zien hier bijvoorbeeld ook helemaal geen reeën meer. Waar zijn die gebleven?”

MINDER BEVREESD

Al met al maakt de aanwezigheid van een wolf het schapen houden minder leuk voor Koop. “Je kijkt elke morgen toch weer met spanning naar buiten”, vertelt hij. “Maar ja, je moet ermee zien te dealen. De wolf er is nu eenmaal.”

Aan stoppen heeft hij nooit gedacht. Komende zaterdag gaat hij met zijn ram naar de winterkeuring in Tolbert.

Zelf is Koop niet bang voor de wolf en nu hij zijn afrastering goed op orde heeft, is hij ook wat minder bevreesd. De hoogdrachtige ooien zoeken nu 's nachts de warmte van de stal op en lopen dus minder risico, want zijn ervaring is dat aanvallen toch vooral in de nacht plaatsvinden. “Als de wolf had willen toeslaan, had hij dat allang gedaan.” Nog een paar weken, dan is het lammertijd. 🐑

Texelaarstamboekfokker Koop Klaassens heeft 15 ooien, 7 overlopers en 2 rammen.

‘We moeten wolven niet uitroeien, maar wel beheeren’

Dierenarts Bernd Hietberg schreef samen met drie andere dierenartsenpraktijken een brandbrief met aanbevelingen over de wolf aan burgemeesters van Drenthe.

Bernd Hietberg is dierenarts bij Dierenartsenpraktijk Het Drentse Hart in Beilen. Iedere dag is hij wel bezig met de wolf. Is er geen wolfaanval, dan zijn er wel overleggen en uitleggen, richting provincies en gemeenten, BIJ12, politie enzovoort. Laatst was hij aanwezig bij het bezoek van minister van der Wal aan Drenthe. Hij werd meermaals geïnterviewd door kranten, tv en radio. “Ik zoek de verbinding tussen voor- en tegenstanders om iedereen bewust te maken van de impact die de aanwezigheid van de wolf heeft op de schapensector.”

WAAROM MAAKT U ZICH HIER HARD VOOR?

“Een aantal Drentse dierenartsen steken hun nek uit voor de belangen van de boeren. Daar ben ik er een van. Heel veel mensen en partijen zijn zich er niet van bewust wat deze wolfaanvallen doen

met de schapenhouder. Voor sommigen is de terugkeer van de wolf misschien een overwinning, maar ze realiseren zich niet wat dit voor de schapenhouders en de plattelandsbewoners in het algemeen betekent.”

HOE BEDOELT U DAT?

“Een wolfaanval, eigenlijk al gewoon de aanwezigheid van de wolf, heeft een grote impact. Wij krijgen heel veel vragen van schapenhouders en de sfeer is hier rondom Beilen gespannen. Sommige schapenhouders worden om vier uur 's ochtends wakker en willen gaan kijken hoe het gaat met hun dieren. Of ze rijden er 's avonds laat nog een keer heen. Dat heeft geen zin, maar ze maken zich ontzettend veel zorgen.”

ALS DIERENARTS BENT U OOK EEN HALVE PSYCHOLOOG.

“Ja, mensen reageren logischerwijs heel

emotioneel en willen hun verhaal aan mij kwijt. Tientallen jaren hebben schapenhouders zich gericht op het in de wei houden van hun dieren. Nu moeten ze ineens focussen op het weghouden van andere dieren – lees: wolven. Ze moeten hun eigen dieren beschermen tegen indringers en draaien zelf voor het extra werk en de vervolgkosten op. Dat steekt. Je moet het zien als je eigen tuin. Inbrekers richten schade aan in je tuin en dan zegt de tegenpartij: dan moet je maar een goede schutting eromheen zetten.”

HET RAAKT U.

“Ja, als dierenarts en als mens doet dit iets met mij. Pas als je dit echt meemaakt, snap je het.

Laatst was er weer een grote aanval, waarbij ruim honderd schapen waren uitgebroken. Een dag later hadden we nog steeds niet alle dieren gevangen. Die schapen zijn gestrest en lopen ernstig

gewond rond. Dat noem ik dierenleed. Ik vind het aangrijpend.

Tijdens het lammerseizoen help ik bij veel boeren, soms midden in de nacht. Samen knokken we ervoor om alle lammeren levend geboren te laten worden. En dan een paar maanden later zie je zo'n lam op zijn rug liggen, uit elkaar gescheurd door een wolf. Daar doe je het niet voor als dierenarts."

IS EEN WOLFWERENDE AFRASTERING EEN OPLOSSING?

"Behalve dat de aanschafkosten nog niet altijd vergoed worden, is het ongelooflijk veel werk. Voor een schapenhouder die om de paar weken zijn dieren naar een ander perceel verweidt, of naweidt bij een koeienboer, is het plaatsen van een wolfwerende afrastering bijna niet te doen. Daarnaast is de praktische uitvoerbaarheid heel moeilijk. Percelen zijn niet vlak, dus dat onderste draadje loopt niet altijd op twintig centimeter boven de grond. Ook als het hard waait, bij zware neerslag of als het gras te hoog groeit, dan heb je een grote kans op het lekken van stroom. Ik denk dat als een wolf het wil, hij toch wel in de wei komt. Het is moeilijk om het exact goed te doen en daar is weinig begrip voor bij buitenstaanders."

HOE CREËER JE DAT BEGRIIP WEL?

"De provincie Drenthe speelt al een actieve rol, maar ook gezamenlijk met andere provincies zou er actie ondernomen moeten worden. We hebben onlangs een constructief gesprek gevoerd met BIJ12 en ik hoop op opvolging. Daarbij willen we dat meer mensen gaan begrijpen hoe ernstig de situatie is. We geven uitleg aan politieke partijen. Ik probeer tegen- en voorstanders te verbinden. De wolf weg is niet realistisch, maar aan de andere kant laten de aanvallen zien wat er gebeurt."

HOE BEDOELT U?

"De schade is nu al groot. Hoe groot wordt dat straks als we er niet actief beleid op inzetten? Als er meer wolven komen, wat accepteren we? Al die wolven moeten eten. Grote dieren zoals rundvee zouden ze niet aanvallen, wij weten uit ervaring dat het wel gebeurt. Runderen zijn te groot om door een wolf alleen direct te doden; ze beginnen te eten aan een levende koe, dat is echt dierenleed. Laatst was er in Hoogersmilde een wolf doodgereden. Op het fietspad ernaast rijden kinderen elke dag van en naar school. Het zorgt voor enorm veel sociale onrust op het platteland. Je zou wellicht denken dat er gewenning ontstaat als de wolf er langer is, maar

de onrust en frustratie worden alleen maar groter. Daarom moeten we nu afspraken maken. De landelijke politiek moet actie ondernemen, dit kan Drenthe met alle goede bedoelingen niet alleen."

AAN WAT VOOR ACTIE DENKT U DAN?

"Schapen spelen een belangrijke rol in het onderhouden van kwetsbare gebieden en (met de trekker) moeilijk bereikbare terreinen, denk aan natuurterreinen maar ook aan alle dijken. Weidegang versterkt de wortels en dichtheid van het gras, wat belangrijk is voor de kracht van de zode als waterkering. We hebben schapen nodig. Maar dat de wolf hier nu is, is ook een feit. Ik denk dat we moeten proberen de wolven het lastiger te maken. Er zijn veel wolven die niet of nauwelijks landbouwhuisdieren aanvallen. We moeten uitzoeken: welke wolven doen dit wel? Het is bijzonder gedrag als een wolf 35 schapen aanvalt en deze alleen heftig verwondt. Hij doet dit blijkbaar niet omdat hij honger heeft. Wat doen we met de wolven die ontsporen in gedrag? Wat is de grens? Letten we alleen op probleemgedrag richting mensen of nemen we ook maatregelen bij wolven die veel dierenleed bij boerderijdieren aanrichten? We moeten ze niet uitroeien, maar wel beheren." 🐾

👉 Bernd Hietberg is dierenarts en weidecoach.